

4.5.2026

HE 74/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Pirkanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyvistä laeista sekä mahdollisuudesta asiantuntijakuulemiseen. Pirkanmaan hyvinvointialue toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Pirkanmaan hyvinvointialue on antanut 17.2.2026 lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Lakiesityksestä annetun lausuntopalautteen jälkeen esitykseen on tehty joitain muutoksia ja tarkennuksia. Esityksen perusteluja on täydennetty hyvinvointialueiden taloudellisten vaikutusten osalta.

Esityksen mukaan prosessin tehostaminen yhdistämällä kotoutumislain mukaisten toimenpiteiden laatiminen samaan tapaamiseen säästäisi vähäisessä määrin hyvinvointialueen henkilöresursseja sekä tulkkaukseen tarvittavia resursseja. Tältä osin taloudellista säästön ei arvioida toteutuvan, koska nykyisinkin eri toimenpiteitä yhdistetään samaan tapaamiseen tilanteissa, jotka edellyttävät monialaista palvelujen tarvetta.

Laskennallisten korvausten tasoleikkausten vaikutusten arviointi on vaikeaa, koska korvaukset ovat sidoksissa laskennallisten korvausten piirissä olevien määrään ja heidän jakautumiseensa hyvinvointialueiden välillä. Vähäisilläkin rahoituksen muutoksilla saattaa kuitenkin olla vaikutuksia mahdollisuuksiin järjestää hyvinvointialueilla kotoutujille suunnattuja palveluita, joissa on erityisasiantuntemusta asiakaskohderyhmästä.

Esityksessä ehdotetaan siirtymäaikaa 31.3.2027 saakka vuoden 2026 loppuun mennessä kotoutumislain 63, 64 ja 68 §:n nojalla syntyneiden kustannusten korvauksen hakemiseksi. Siirtymäaika on hyvinvointialueen näkökulmasta tarpeellinen.

Esityksessä perusopetuksen tukemisen yläikärajaa on nostettu siten, että tukeminen olisi mahdollista alle 40-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden kohdalla aiemmin esitetyn 30-vuoden ikärajan sijaan. Lisäksi 30 § esitetään lisättäväksi uusi kolmas momentti 40 vuotta täyttäneen kotoutuja asiakkaan omaehtoisen opiskelun tukemisesta tilanteissa, joissa hän ole voinut aloittaa opintojaan vamman, sairauden, sairausvakuutuslain 9 luvussa säädettyjen raskaus- tai vanhempainrahopäivien käyttämisen vuoksi. Perustellusta syystä voidaan myös tukea 40 vuotta täyttäneen kotoutuja-asiakkaan kohdalla 30 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja opintoja eli aikuisten perusopetusta. Ikärajan nosto on kannatettavaa ja sen nähdään tukevan erityisesti vanhempien kotoutujien tilannetta.

Edelleen Pirkanmaan hyvinvointialue toteaa, että kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen on lakiesityksen mukaisesti lähtökohtaisesti kannatettavaa. Koulutusten osalta tulisi kiinnittää huomiota koulutusten saatavuuteen ja alueelliseen yhdenvertaisuuteen.

Kuntien vastaanottoon varautumisen korvauksista luopuminen ei ole kannatettavaa, vaikka esityksen mukaan kunta vastaisi edelleen kuntapaikalle ohjattavan asunnon järjestämisestä ja ensi päivien varustelusta kotoutumislain 44 §:n mukaisesti. Korvauksesta luopuminen voi vaikuttaa kuntien halukkuuteen vastaanottaa kiintiöpakolaisia. Lisäksi korvauksesta luopuminen voi aiheuttaa hallitsemattomia tilanteita, joissa tarvitaan tilapäistä majoitusta erityisesti kasvukeskuksissa, joissa isoja perheasuntoja on huonosti saatavilla.

Esityksen perusteluja on täydennetty koskien velvollisuuksista sopimista sekä kotoutumisen yleisten velvollisuuksien, tavoitteiden ja lain tarkoituksen osalta. Erityisesti niiden kotoutujien tilanne, joilla on traumaattisia kokemuksia, vammoja tai muita toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä, edellyttää, että järjestelmässä säilyy mahdollisuus tunnistaa poikkeavia etenemispolkuja ilman sanktioivaa vaikutusta. Velvoittavuuden lisäämisen rinnalla tulisi vahvistaa yksilöllistä harkintaa ja varmistaa, ettei etuuksien menettäminen johda syrjäytymiseen tai ulkopuolisuuden kokemuksen vahvistumiseen.

Tampereella 4.5.2026

Taru Kuosmanen
sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja
Pirkanmaan hyvinvointialue